

Financieel jaardocument 2017

Sterk door Samen

Inhoud

HOOFDSTUK 1 Jaarrekening 's Heeren Loo Zorggroep	3
1.1 Geconsolideerde jaarrekening 2017 - Stichting 's Heeren Loo Zorggroep	4
1.1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2017	4
1.1.2 Geconsolideerde resultatenrekening over 2017	5
1.1.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017	6
1.1.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
1.1.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2017 en resultatenrekening over 2017	7
1.2 Enkelvoudige jaarrekening 2017 - segment Gehandicaptenzorg	8
1.2.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2017	8
1.2.2 Enkelvoudige resultatenrekening over 2017	9
1.2.3 Enkelvoudig kasstroomoverzicht over 2017	10
1.2.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	11
1.2.5 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017	16
1.2.6 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2017	31
1.3 Overige gegevens	36
1.3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	36
HOOFDSTUK 2 Bijlagen bij de jaarrekening	39
1 Verloopoverzicht immateriële vaste activa	40
2 Verloopoverzicht materiële vaste activa	42
3 Verloopoverzicht financiële vaste activa	44
4 Projecten in uitvoering en mutaties in het boekjaar	45
5 Overzicht leningen	48
6 Verkorte versie jaarrekening 's Heeren Loo Onderwijs	51
7 WNT-verantwoording 2017: bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen	54
8 WNT-verantwoording 2017: bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen	56
9 WNT-verantwoording 2017: bezoldiging niet-topfunctionarissen	58

Hoofdstuk 1

Jaarrekening 's Heeren Loo Zorggroep

1.1 Geconsolideerde jaarrekening 2017 - Stichting 's Heeren Loo Zorggroep

1.1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2017

(Na resultaatbestemming)

Bedragen x € 1.000

	31 december 2017		31 december 2016	
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	818		0	
Materiële vaste activa	422.758		412.093	
Financiële vaste activa	329		718	
Totaal vaste activa		423.905		412.811
Vlottende activa				
Vorraden	407		480	
Overige vorderingen	40.451		45.842	
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	11.983		9.980	
Liquide middelen	76.084		62.298	
Totaal vlottende activa		128.925		118.600
Totaal activa		552.830		531.411
PASSIVA				
Groepsvermogen				
Bestemmingsreserves	24.484		3.101	
Bestemmingsfondsen	123.169		115.099	
Algemene en overige reserves	10.494		10.166	
Totaal groepsvermogen		158.147		128.366
Vorzieningen		32.080		39.365
Langlopende schulden		228.386		212.186
Kortlopende schulden en overlopende passiva		134.217		151.494
Totaal passiva		552.830		531.411

1.1.2 Geconsolideerde resultatenrekening over 2017

Bedragen x € 1.000

	2017		2016	
Bedrijfsopbrengsten				
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	699.049		662.523	
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	15.056		12.428	
Overige bedrijfsopbrengsten	12.945		11.846	
Som der bedrijfsopbrengsten		727.050		686.797
Bedrijfslasten				
Personeelskosten	506.441		476.190	
Afschrijvingen op vaste activa	44.046		40.288	
Bijzondere waardevermindering vaste activa	4.347		12.058	
Overige bedrijfskosten	133.051		142.213	
Som der bedrijfslasten		687.885		670.749
Bedrijfsresultaat		39.165		16.048
Financiële baten en lasten		-9.394		-8.857
Resultaat boekjaar		29.771		7.191
Resultaatbestemming				
Het resultaat is als volgt verdeeld:				
• Bestemmingsreserves		20.683		-5.114
• Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten		8.070		12.502
• Algemene en overige reserves		1.018		-197
Totaal resultaatbestemming		29.771		7.191

1.1.3 Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2017

Bedragen x € 1.000

	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	39.165	16.048
Aanpassingen voor:		
• Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	46.630	52.189
• Mutaties voorzieningen	-7.285	13.811
• Vermogensoverdracht Het Rietschans College	10	0
	39.355	66.000
Veranderingen in werkkapitaal:		
• Voorraden	73	-53
• Vorderingen (exclusief kortlopend deel financiële vaste activa)	3.350	-8.876
• Vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	-2.003	7.846
• Kortlopende schulden (exclusief schulden aan banken)	-2.972	-278
	-1.552	-1.361
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	76.968	80.687
Ontvangen interest	0	112
Betaalde interest	-9.394	-8.969
	-9.394	-8.857
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	67.574	71.830
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsen vaste activa	-62.737	-51.458
Desinvesteringen vaste activa	6.668	1.534
Mutatie leningen u/g in financiële vaste activa	389	-469
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-55.680	-50.393
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen	46.815	5.105
Aflossing langlopende schulden	-29.923	-20.339
Mutatie schulden aan banken	-15.000	12.000
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.892	-3.234
Mutatie geldmiddelen	13.786	18.203
Stand geldmiddelen per 1 januari	62.298	44.095
Stand geldmiddelen per 31 december	76.084	62.298
Mutatie geldmiddelen	13.786	18.203

1.1.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van 's Heeren Loo Zorggroep, namelijk de segmenten:

- Gehandicaptenzorg
- Onderwijs.

Voor de grondslagen van waardering en resultaatbepaling wordt verwezen naar de grondslagen, zoals vermeld bij het segment Gehandicaptenzorg in hoofdstuk 1.2.4.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd.

De exploitatie van 's Heeren Loo Onderwijs wordt bekostigd uit de specifiek hiervoor ontvangen overheidsgelden en heeft geen invloed op het resultaat van het segment Gehandicaptenzorg.

1.1.5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2017 en resultatenrekening over 2017

Vanwege het geringe aandeel van 's Heeren Loo Onderwijs, de totale baten bedragen in 2017 € 11,0 miljoen (2016 € 7,9 miljoen), wordt voor de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening verwezen naar de toelichtingen op de cijfers van het segment Gehandicaptenzorg.

De verkorte versie van de jaarrekening van 's Heeren Loo Onderwijs is opgenomen in bijlage 6. De scholen die vallen onder 's Heeren Loo Zorggroep zijn:

- VSO ZMOK Het Emaus College in Ermelo
- VSO ZMOK Het Rietschans College in Ermelo
- VSO ZMOK De Lasenberg in Soest
- VSO ZMLK Dr. A. van Voorthuysenschool in Leusden.

1.2 Enkelvoudige jaarrekening 2017 - segment Gehandicaptenzorg

1.2.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2017

(Na resultaatbestemming)

Bedragen x € 1.000

	Ref	31 december 2017	31 december 2016
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	818	0
Materiële vaste activa	2	422.276	411.551
Financiële vaste activa	3	329	718
Totaal vaste activa		423.423	412.269
Vlottende activa			
Vorraden	4	407	480
Overige vorderingen	5	39.505	45.433
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	6	11.983	9.980
Liquide middelen	7	74.552	62.183
Totaal vlottende activa		126.447	118.076
Totaal activa		549.870	530.345
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Bestemmingsreserves	8	23.784	3.101
Bestemmingsfondsen		123.169	115.099
Algemene en overige reserves		9.625	9.625
Totaal eigen vermogen		156.578	127.825
Voorzieningen	9	31.376	38.788
Langlopende schulden	10	228.386	212.186
Kortlopende schulden en overlopende passiva	11	133.530	151.546
Totaal passiva		549.870	530.345

1.2.2 Enkelvoudige resultatenrekening over 2017

Bedragen x € 1.000

	Ref	2017	2016
Bedrijfsopbrengsten			
Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	12	699.049	662.523
Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)	13	5.438	5.361
Overige bedrijfsopbrengsten	14	12.726	12.377
Som der bedrijfsopbrengsten		717.213	680.261
Bedrijfslasten			
Personeelskosten	15	498.308	469.617
Afschrijvingen op vaste activa	16	43.938	40.191
Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	17	4.347	12.058
Overige bedrijfskosten	18	132.480	142.153
Som der bedrijfslasten		679.073	664.019
Bedrijfsresultaat		38.140	16.242
Financiële baten en lasten	19	-9.387	-8.854
Resultaat boekjaar		28.753	7.388
Resultaatbestemming			
Het resultaat is als volgt verdeeld:			
• Bestemmingsreserves		20.683	-5.114
• Bestemmingsfonds aanvaardbare kosten		8.070	12.502
• Algemene en overige reserves		0	0
Totaal resultaatbestemming		28.753	7.388

Voor de specificatie van de bestemmingsreserves wordt verwezen naar de toelichting op het eigen vermogen (referentie 8).

1.2.3 Enkelvoudig kasstroomoverzicht over 2017

Bedragen x € 1.000

	Ref	2017	2016
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		38.140	16.242
Aanpassingen voor:			
• Afschrijvingen en overige waardeverminderingen	16,17	46.522	52.092
• Mutaties voorzieningen	9	-7.412	13.822
		39.110	65.914
Veranderingen in werkkapitaal:			
• Voorraden	4	73	-53
• Vorderingen (exclusief kortlopend deel financiële vaste activa)	5	3.887	-9.108
• Vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	6	-2.003	7.846
• Kortlopende schulden (exclusief schulden aan banken)	11	-3.710	551
		-1.753	-764
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		75.497	81.392
Ontvangen interest	19	0	112
Betaalde interest	19	-9.387	-8.966
		-9.387	-8.854
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		66.110	72.538
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investeringen vaste activa	1, 2	-62.690	-51.272
Desinvesteringen vaste activa	2	6.668	1.534
Mutatie leningen u/g in financiële vaste activa	3	389	-469
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-55.633	-50.207
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Nieuw opgenomen leningen	10	46.815	5.105
Aflossing langlopende schulden	10	-29.923	-20.339
Mutatie schulden aan banken	11	-15.000	12.000
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		1.892	-3.234
Mutatie geldmiddelen		12.369	19.097
Stand geldmiddelen per 1 januari		62.183	43.086
Stand geldmiddelen per 31 december		74.552	62.183
Mutatie geldmiddelen		12.369	19.097

1.2.4 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

1.2.4.1 Algemeen

De voornaamste activiteiten van 's Heeren Loo Zorggroep bestaan uit het verlenen van zorg aan mensen met een verstandelijke beperking. De 's Heeren Loo Zorggroep is gevestigd in Amersfoort op de Berkenweg 11.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling en in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi en de relevante uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving, en Titel 9 Boek 2 BW.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Consolidatie

De 's Heeren Loo Zorggroep beschouwt de volgende stichtingen als zuivere steunstichting, welke op grond van artikel 7, lid 6 van de Regeling verslaggeving WTZi buiten de consolidatie zijn gebleven:

- Stichting Sociaal Fonds 's Heeren Loo
- Stichting Wetenschappelijk Onderzoek
- Stichting Academie voor de Zelfstandigheid
- Stichting Cliëntfonds.

Deze zuivere steunstichtingen zijn rechtspersonen, die:

- Geen zorginstelling zijn
- Haar middelen verkrijgen uit niet-zorggebonden gelden
- Volgens haar statuten algemeen nut beogen of specifieke activiteiten van een zorginstelling ondersteunen.

1.2.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht zijn in de jaarrekening genummerd. Alle bedragen luiden in duizenden euro's, tenzij anders vermeld.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de Raad van Bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden periodiek beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode, waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van jaarlijkse afschrijvingen.

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Indien bij materiële vaste activa sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt dat als zodanig geadmistreerd en in mindering gebracht op de waarde van de materiële vaste activa. Het inzicht in die bijzondere waardevermindering wordt verkregen door de contante waarde van de netto kasstromen, die het actief genereert, te vergelijken met de waarde van dat actief. Indien de boekwaarde van het actief hoger is dan de contante waarde, kan er sprake zijn van een bijzondere waardevermindering. 's Heeren Loo gaat uit van instellingsniveau als kasstroomgenererende eenheid.

Belangrijke veronderstellingen die gehanteerd zijn bij de benadering van de contante waarde van de toekomstige kasstromen zijn:

- Uit de meerjarenbegroting afgeleide kasstromen voor 2018 tot en met 2027 en genormaliseerde trendmatige kasstromen vanaf 2028 tot aan einde gebruiksduur
- Vervangingsinvesteringen op basis van een normatief bepaald investeringschema tot het niveau dat noodzakelijk wordt geacht om de capaciteit in stand te houden
- Een disconteringsvoet van 4,65%, zijnde de WACC zoals berekend in het onderzoeksrapport (d.d. 19 mei 2017) van Finance Ideas in opdracht van de NZa. Vanaf 2017 wordt deze WACC gehanteerd, waarin ook een reële vergoeding als noodzakelijk rendement op het eigen vermogen is meegenomen. In 2016 werd gerekend met een disconteringsvoet van 4,11%, zijnde de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet van 's Heeren Loo.

Economische levensduur

De afschrijvingstermijnen van de vaste activa van gebouwen, huurpanden en automatisering zijn op de te verwachten economische gebruiksduur gebaseerd. De afschrijvingstermijnen van deze vaste activa zijn:

- Gebouwen: 40 jaar
- Investerings in huurpanden: conform onderliggend huurcontract
- Als trekking geactiveerde instandhoudingsinvesteringen: 10 jaar
- Automatisering: 5 jaar.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen van de overige vaste activa zijn gebaseerd op de NZa-beleidsregels.

Financiële vaste activa

Algemeen

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen.

Verstreckte lening

De verstreckte leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Het deel dat binnen een jaar wordt afgelost, wordt als kortlopende vordering gepresenteerd.

Langlopende vordering compensatieregeling

De langlopende vordering compensatieregeling is gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen. Deze vordering heeft betrekking op door de NZa gehonoreerde aanvragen voor de compensatie van de restant boekwaarde van spookgebouwen.

(Afgeleide) financiële instrumenten

De 's Heeren Loo Zorggroep beschikt over een voorfinancieringsfaciliteit ten behoeve van investeringen en een rekening-courant faciliteit ten behoeve van de lopende exploitatie. Beide faciliteiten (uit de kredietovereenkomst 2013 en gecontinueerd in 2016) hebben een variabele rente.

Ten behoeve van de langlopende leningen zijn overwegend vaste renten overeengekomen met de financiers. Voor één lening met variabele rente van € 25 miljoen nominaal is in 2011 een renteswap gecontracteerd, opdat de 's Heeren Loo Zorggroep per saldo een vaste rente betaalt.

De 's Heeren Loo Zorggroep past hierbij kostprijs-hedge-accounting toe. De eerste waardering heeft plaatsgevonden tegen reële waarde. De 's Heeren Loo Zorggroep heeft vastgesteld dat ultimo 2017 sprake is van een effectieve renteswap. Voor de toelichting van de marktwaarde van de renteswap wordt verwezen naar de toelichting van de financiële instrumenten (in de toelichting van de enkelvoudige balans). De rentebetalingen en -ontvangsten worden in de resultatenrekening zo verantwoord dat per saldo een vaste rente wordt verantwoord.

Vorraden

Vorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs onder aftrek van een voorziening voor incourantheid.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen voor de geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid. Het risico van oninbaarheid wordt per individuele vordering beoordeeld (statische methode).

Financieringsverschillen

Het financieringsverschil (financieringstekort of financieringoverschot) bestaat uit het verschil tussen het vastgestelde budget aanvaardbare kosten en de som van de voorschotten en eventuele budgetcorrecties uit voorgaande jaren.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan banken, gerubriceerd onder de kortlopende schulden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van 's Heeren Loo is onderverdeeld in:

- Bestemmingsreserves: het deel van het eigen vermogen waaraan een specifieke bestemming door de Raad van Bestuur is gegeven
- Bestemmingsfonds: de binnen het budget behaalde resultaten worden toegevoegd aan dit fonds
- Algemene en overige reserves: het deel van het eigen vermogen waarover de Raad van Bestuur zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kan beschikken.

Langlopende leningen

Langlopende leningen betreffen leningen waarvan de intentie is deze tot het einde van de looptijd aan te houden. Het deel dat binnen een jaar wordt afgelost, of waarvan gedurende de jaarafsluiting bekend is dat bij een renteherziening de lening algeheel wordt afgelost in verband met hoge financieringskosten, wordt als kortlopende schuld gepresenteerd. De langlopende leningen zijn tegen geamortiseerde waarde opgenomen.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat aan deze verplichtingen moet worden voldaan. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen, die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per

balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

De grondslagen voor waardering per individuele voorziening zijn opgenomen in de toelichting op de enkelvoudige balans.

Schulden

Schulden worden opgenomen voor de geamortiseerde kostprijs.

1.2.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn, baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit verslagjaar zijn geconstateerd, worden aan dit verslagjaar toegerekend.

Pensioenen

's Heeren Loo heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Werknemers die hiervoor in aanmerking komen, hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon, berekend over de jaren waarin een werknemer bij 's Heeren Loo pensioen heeft opgebouwd. De verplichtingen die voortvloeien uit deze rechten van het personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn. 's Heeren Loo stort hiervoor premies, waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door zijn financiële verplichtingen) dit toelaat. Per 1 januari 2015 gelden nieuwe regels voor pensioenfonds. Daarbij behoort ook een nieuwe berekening van de dekkingsgraad. De 'nieuwe' dekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden. Door een gemiddelde te gebruiken, zal de dekkingsgraad nu minder sterk schommelen. In december 2017 bedroeg de beleidsdekkingsgraad (gemiddelde actuele dekkingsgraad over de afgelopen 12 maanden) 98,6% (2016: 90,1%). De actuele dekkingsgraad in december 2017 bedroeg 101,1% (2016: 95,3%). Het vereiste niveau van de (beleids) dekkingsgraad is 124,3%. Het pensioenfonds verwacht volgens het herstelplan binnen 9 jaar (2026) hieraan te kunnen voldoen en voorziet geen noodzaak voor de aangesloten instellingen om extra stortingen te verrichten of om bijzondere premieverhogingen door te voeren. 's Heeren Loo heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. 's Heeren Loo heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Financiële baten en lasten

Het saldo van de betaalde en ontvangen interest is onder aftrek van de geactiveerde bouwrente als interestlast verantwoord.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en eventueel rekening-courant krediet (werkkapitaal).

1.2.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn Zorginstellingen een segmentatie gemaakt in de segmenten Onderwijs en Gehandicaptenzorg. In onderdeel 1.1 van de jaarrekening is de jaarrekening van de 's Heeren Loo Zorggroep verantwoord, inclusief het aandeel van het segment Onderwijs. Vervolgens is in onderdeel 1.2 de jaarrekening van het segment Gehandicaptenzorg opgenomen.

1.2.5 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2017

Bedragen x € 1.000

1. Immateriële vaste activa

	31 december 2017	31 december 2016
Kosten software	818	0
Totaal immateriële vaste activa	818	0

Verloopoverzicht immateriële vaste activa

	2017	2016
Boekwaarde per 1 januari	0	0
Bij: investeringen	883	0
Af: afschrijvingen	-65	0
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	0	0
Boekwaarde per 31 december	818	0

Het verloopoverzicht van de immateriële vaste activa is opgenomen in bijlage 1.

2. Materiële vaste activa

	31 december 2017	31 december 2016
Bedrijfsgebouwen en terreinen	300.168	294.167
Machines en installaties	46.109	39.052
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	59.702	58.318
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering	16.297	20.014
Totaal materiële vaste activa	422.276	411.551

Verloopoverzicht materiële vaste activa

	2017	2016
Boekwaarde per 1 januari	411.551	411.864
Bij: investeringen	61.807	51.272
Af: afschrijvingen	-37.148	-34.485
Af: extra afschrijvingen in verband met aanpassing afschrijvingsduur (*)	-5.957	-3.665
Af: bijzondere waardeverminderingen	-1.309	-11.901
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	-6.668	-1.534
Boekwaarde per 31 december	422.276	411.551

Toelichting verloopoverzicht

Extra afschrijvingen in verband met aanpassing afschrijvingsduur (*)

De extra afschrijvingen in verband met de aanpassing van de afschrijvingsduur betreffen afwijkingen op de NZa-beleidsregels. Dit betreffen de volgende extra afschrijvingen om toekomstige boekwaardeproblematiek te voorkomen:

- Aanpassing van de afschrijvingsduur gebouwen (van 50 naar 40 jaar)
- Aansluiting van de afschrijvingstermijnen van investeringen in huurpanden op de resterende looptijd van het onderliggende huurcontract
- Aanpassing van de afschrijvingstermijn van instandhoudingsinvesteringen, die als trekking zijn geactiveerd. Het gaat hier om investeringen met een geschatte economische levensduur van tien jaar.

Bijzondere waardeverminderingen

Overeenkomstig de verslaggevingvoorschriften is gekeken of er bij 's Heeren Loo sprake is van aanwijzingen/indicaties voor het bestaan van een bijzondere waardevermindering. De bedrijfswaardeberekening geeft geen aanleiding tot een bijzondere waardevermindering. Voor een aantal specifieke activa is evenwel een bijzondere waardevermindering verantwoord.

Het verloopoverzicht van de materiële vaste activa is opgenomen in bijlage 2. De specificatie van de materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering is opgenomen in bijlage 4.

Aansluiting extra afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen balans en resultatenrekening

Extra afschrijvingen balans per 31 december 2017	5.957
Bij: teruggenomen extra afschrijvingen op gedesinvesteerde panden	271
Af: balanscorrectie extra afschrijvingen versus bijzondere waardeverminderingen	-1.549
Extra afschrijvingen resultatenrekening 2017	4.679

Bijzondere waardeverminderingen balans per 31 december 2017	1.309
Bij: teruggenomen bijzondere waardeverminderingen op gedesinvesteerde panden	462
Bij: balanscorrectie bijzondere waardeverminderingen versus extra afschrijvingen	1.549
Bij: in 2017 genomen bijzondere waardevermindering op een activum dat in 2018 wordt geactiveerd	1.277
Af: in 2016 genomen bijzondere waardevermindering op een activum dat in 2017 is geactiveerd	-250
Bijzondere waardeverminderingen resultatenrekening 2017	4.347

De mutatie extra afschrijvingen in verband met aanpassing afschrijvingsduur volgt uit de extra afschrijvingen 2017, teruggenomen extra afschrijvingen op gedesinvesteerde panden en een correctie op de (begin)balans. De teruggenomen extra afschrijvingen lopen via de overige opbrengsten in het resultaat en de correctie op de (begin) balans is een verschuiving binnen de balans.

De mutatie bijzondere waardeverminderingen volgt uit de bijzondere waardeverminderingen 2017, teruggenomen bijzondere waardeverminderingen op gedesinvesteerde panden, bijzondere waardeverminderingen in 2017 op een activum dat in 2018 geactiveerd gaat worden, een in 2016 genomen bijzondere waardevermindering op een activum dat in 2017 is geactiveerd en een correctie op de (begin)balans. De teruggenomen bijzondere waardeverminderingen lopen via de overige opbrengsten in het resultaat, de in 2017 genomen bijzondere waardevermindering muteert via de resultatenrekening naar het onderhanden werk, de in 2016 genomen bijzondere waardevermindering muteert op de balans van onderhanden werk naar materiële vaste activa en de correctie op de (begin)balans is een verschuiving binnen de balans.

Gestelde zekerheden materiële vaste activa

In de toelichting op de langlopende schulden is inzichtelijk gemaakt wat de gestelde zekerheden zijn.

3. Financiële vaste activa

	31 december 2017	31 december 2016
Langlopende vordering compensatieregeling	0	0
Lening u/g	329	718
Totaal financiële vaste activa	329	718

Verloopoverzicht financiële vaste activa

	2017	2016
Boekwaarde per 1 januari	2.772	4.345
Bij: verstrekte lening	0	481
Af: desinvesteringen	0	0
Af: afschrijvingen	-2.041	-2.041
Af: aflossing verstrekte lening	-389	-13
Boekwaarde per 31 december	342	2.772
Af: kortlopend deel langlopende vordering compensatieregeling	0	-2.041
Af: kortlopend deel verstrekte lening	-13	-13
Stand financiële vaste activa per 31 december	329	718

De financiële vaste activa betrof voor een deel de vergoeding voor zogenaamde spookboekwaarde uit hoofde van de compensatieregeling. Deze spookboekwaarde wordt conform de vergoedingsystematiek in zes jaar afgeschreven. Het verloopoverzicht van de financiële vaste activa is opgenomen in bijlage 3.

De financiële vaste activa is per 31 december 2017 als volgt opgebouwd:

- Stichting Deksel Leiden (€ 0,05 miljoen): een rentevergoeding van een maands Euribor plus een variabele, marktconforme opslag met een maximale looptijd tot 2023
- Stichting Academie voor de Zelfstandigheid (€ 0,25 miljoen): een renteloze lening met een maximale looptijd tot 2024
- Gezinshuis Stoomweg (€ 0,03 miljoen): een renteloze lening met een maximale looptijd tot 2020.

's Heeren Loo participeert vanaf 2016 voor een bedrag van € 0,02 miljoen in de Coöperatie Jeugd- en Gezinsteams Holland Rijnland U.A. en vanaf 2017 voor een bedrag van € 0,1 miljoen in de Coöperatie Dit Vind Ik Ervan! U.A. 's Heeren Loo heeft de intentie om langdurig deel te nemen aan deze coöperaties. De coöperaties hebben geen winstoogmerk en verwachten geen of geen significantie rendementen te behalen. Aangezien er geen recht is op substitutie van de kapitaalstorting zijn deze coöperaties in de jaarrekening afgewaardeerd tot € 0.

In de statutaire regelingen van de Coöperatie Jeugd- en Gezinsteams Holland Rijnland U.A. is opgenomen dat bij (dreigende) exploitatietekorten van deze coöperaties deze tekorten ook verhaald kunnen worden op de leden van de coöperaties. Mochten deze tekorten niet verhaald kunnen worden op één of meerdere leden, dan wordt dit deel verhaald op de andere leden. Dit naar evenredigheid van het aandeel van de andere leden.

4. Voorraden

	31 december 2017	31 december 2016
Diverse voorraden	407	480
Totaal voorraden	407	480

De voorraden bestaan voornamelijk uit voedingsmiddelen uit de supermarkten en restaurants.

5. Vorderingen en overlopende activa

	31 december 2017	31 december 2016
Vorderingen		
Vorderingen op debiteuren	6.405	4.920
Vorderingen op gemeenten	26.577	31.039
Kortlopend deel financiële vaste activa	13	2.054
Overige vorderingen:		
• Te ontvangen subsidies	0	125
• Vorderingen op personeel	5	118
• Overige vorderingen	476	305
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde posten/bedragen	4.565	5.413
Nog te ontvangen posten/bedragen	1.464	1.459
Totaal vorderingen en overlopende activa	39.505	45.433

De vorderingen zijn ultimo 2017 met name lager door de afgenomen vordering op gemeenten in het kader van het sociaal domein (Jeugdwet en Wmo). Daarnaast liep de compensatieregeling voor resterende boekwaarden van spookpanden, leegstaande panden en asbestproblematiek tot en met 2017 en is er ultimo 2017 zodoende niet meer sprake van een kortlopend deel langlopende vordering compensatieregeling. De bekostiging van kapitaallasten van het vastgoed van zorginstellingen is namelijk met ingang van 2012 aangepast met een overgangsregime van 2012 tot en met 2017. Met betrekking tot de 's Heeren Loo Zorggroep heeft de NZa in totaliteit € 12,2 miljoen gehonoreerd, zijnde een vordering van € 2,0 miljoen per jaar.

Op de vordering uit hoofde van debiteuren is een voorziening van € 0,8 miljoen voor oninbaarheid in mindering gebracht (2016: € 1,1 miljoen).

Onder de vorderingen is per 31 december 2017 een bedrag van € 0,6 miljoen (2016: € 0,4 miljoen) verantwoord, waarvan de verwachte resterende looptijd langer dan een jaar is.

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en/of schulden uit hoofde van financieringsoverschot

	2015	2016	2017	Totaal
Saldo per 1 januari	513	9.467		9.980
Bij/af:				
• Financieringsverschil boekjaar			11.983	11.983
• Correcties voorgaande jaren				
• Betalingen/ontvangsten (-)	-513	-9.467		-9.980
Saldo per 31 december	0	0	11.983	11.983

De hogere stand van de vorderingen uit hoofde van financieringstekort is het gevolg van de administratieve afwikkeling van de vordering 2017. De vorderingen 2015 en 2016 zijn in 2017 geheel afgewikkeld.

Eind 2017 bevat het saldo van de vorderingen uit hoofde van financieringstekort geen schuld per zorgverzekeraar.

Uitsplitsing naar jaren

	2015	2016	2017	Totaal
Wettelijk budget per 1 januari	558.714	578.437		1.137.151
Correctie wettelijk budget in 2017	3	277	603.532	603.812
Wettelijk budget per 31 december	558.717	578.714	603.532	1.740.963
Verrekend in:				
• 2015	547.775			547.775
• 2016	10.426	568.970		579.396
• 2017	516	9.744	591.549	601.809
Totaal verrekend	558.717	578.714	591.549	1.728.980
Stand per 31 december	0	0	11.983	11.983

Over de jaren tot en met 2016 bestaat overeenstemming met de Zorgkantoren en deze zijn definitief vastgesteld door de NZa.

Specificatie van het financieringsverschil in het boekjaar

	31 december 2017	31 december 2016
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten	603.532	578.437
Vergoeding ter dekking van het wettelijk budget:		
• Verpleeg- en verzorgingsgelden	591.549	568.970
• Andere vergoedingen	0	0
Totaal	591.549	568.970
Financieringsverschil boekjaar	11.983	9.467

7. Liquide middelen

	31 december 2017	31 december 2016
Bankrekeningen	74.256	62.017
Kassen	296	166
Totaal liquide middelen	74.552	62.183

De liquide middelen zijn op korte termijn opeisbaar.

Onder de liquide middelen zijn ook de saldi van kassen en bankrekeningen met betrekking tot leefgroepen en bewoners verantwoord. De bevoorschotting van cliënten of wettelijk vertegenwoordigers is verantwoord onder de kortlopende schulden voor uitgaven van cliënten.

De stijging van de liquide middelen wordt veroorzaakt doordat uit de exploitatie meer overtollige kasstroom voortvloeit dan nodig is voor de investeringsuitgaven. Daarnaast is er € 30,0 miljoen geleend om de gewenste minimale stand van de kasstroom te kunnen waarborgen. Dit onder onzekerheid van momenten van betaling door met name gemeenten. Ter bestrijding van overliquiditeit is eind 2017 een langlopende lening van € 12,8 miljoen onder goede condities vervroegd afgelost.

8. Eigen vermogen

	1 januari 2017	Mutaties		31 december 2017
		Resultaat- bestemming	Overige	
Bestemmingsreserves	3.101	20.683	0	23.784
Bestemmingsfondsen	115.099	8.070	0	123.169
Algemene en overige reserves	9.625	0	0	9.625
Totaal eigen vermogen	127.825	28.573	0	156.578

Bestemmingsreserves

	1 januari 2017	Mutaties		31 december 2017
		Resultaat- bestemming	Overige	
Begraafplaats Ermelo	371	28	0	399
Financieringsrisico's vastgoed	2.700	20.655	0	23.355
Fonds Collectieve Voorzieningen	30	0	0	30
Totaal bestemmingsreserves	3.101	20.683	0	23.784

De bestemmingsreserve 'Financieringsrisico's vastgoed' betrof een buffer in verband met de grotere onzekerheden ten aanzien van de toekomstige financieringskosten. Het behaalde resultaat op de NHC 2017 (rente en huisvestingscomponent) wordt toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. Deze toevoeging zorgt ervoor dat langjarige extra investeringen in vastgoed (hogere nieuwbouw- en renovatiekosten door stijgende bouwkosten in verband met economische groei en druk op de bouwmarkt en door hogere eisen aan de renovatie van bestaande panden) gefinancierd kunnen worden, zonder een negatief effect op het resultaat van 's Heeren Loo te creëren. Tevens wordt hiermee voorkomen dat ontvangen zorggelden worden gebruikt voor het financieerbaar kunnen maken van het vastgoed.

De bestemmingsreserves begraafplaats Ermelo en Fonds Collectieve Voorzieningen zijn in 2012 gevormd voor het in de administratie van 's Heeren Loo opnemen van de nooit opgerichte stichting begraafplaats Ermelo alsmede het Fonds Collectieve Voorzieningen (solidariteitsfonds voor cliënten).

Bestemmingsfondsen

Er is € 8,1 miljoen resultaatbestemming (2016: € 12,5 miljoen) aan het bestemmingsfonds aanvaardbare kosten toegevoegd.

Algemene en overige reserves

In de jaarrekening 2016 was de presentatie van het eigen vermogen aangepast naar richtlijn 655 Zorginstellingen. Aan de hand van de jaardocumenten 2006 t/m 2008 (sectorale boekhoudingen) was onderzocht in hoeverre er sprake was van vrij eigen vermogen. In totaliteit was € 9,6 miljoen in de jaarrekening 2016 geherrubriceerd naar het vrij eigen vermogen 'algemene en overige reserves' en dit bedrag is in 2017 niet gemuteerd.

9. Voorzieningen

	1 januari 2017	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	31 december 2017
Voorziening bodemsanering vastgoed	100	0	0	0	100
Voorziening Persoonlijk Budget Levensfase	1.187	51	-425	-26	787
Jubileumvoorziening	5.449	234	-291	-681	4.711
Voorziening pensioengratificatie	2.553	329	-65	-166	2.651
Voorziening eigen risico WGA	15.235	8.531	-2.436	-3.068	18.262
Voorziening langdurig zieken	1.117	1.526	-389	-763	1.491
Voorziening personeelsclaims CAO	8.934	1.782	-6.473	-1.961	2.282
Voorziening voor verlieslatende contracten	4.213	842	-3.963	0	1.092
Totaal voorzieningen	38.788	13.295	-14.042	-6.665	31.376

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd

	31 december 2017	31 december 2016
Kortlopend deel van de voorziening (< 1 jaar)	5.185	13.066
Langlopend deel van de voorziening (> 1 jaar)	26.191	25.722
<i>Hiervan langlopend (> 5 jaar)</i>	11.372	11.214

Toelichting per categorie voorziening

Voorziening bodemsanering vastgoed

Deze voorziening dient ter dekking van de kosten van bodemsanering in Noordwijkerduin. Een locatie is vervuild en de provincie had hier een saneringsverplichting op gelegd. Dit is inmiddels een saneringsverplichting geworden op het moment dat in de grond zal worden gegraven. Het betreft een mobiele verontreiniging die niet schadelijk is, zolang niet in de grond wordt gegraven. Omdat dat in de toekomst zeer waarschijnlijk wel zal gaan gebeuren (een vijftal naastgelegen bungalows zullen namelijk gerenoveerd en/of vervangen worden) heeft 's Heeren Loo de voorziening ad. € 0,1 miljoen gehandhaafd.

Voorziening Persoonlijk Budget Levensfase

Deze voorziening heeft betrekking op de financiering van een specifiek overgangsrecht op grond van de verplichtingen uit de CAO van in de toekomst eenmalig uit te keren PBL-uren (maximaal 200 uur per medewerker naar rato van het dienstverband op moment van uitkering). De berekening is gebaseerd op de CAO-bepalingen, ingeschatte blijfkans, actuele salaris- en dienstverbandgegevens, de disconteringsvoet en het aantal jaren tot het bereiken van de specifieke leeftijd, waarin de medewerker de eenmalige, uitgekeerde PBL-uren kan opnemen. De reservering van regulier jaarlijks toegekende en niet opgenomen PBL-uren en vakantiedagen is opgenomen onder 'kortlopende schulden en overlopende passiva' (salarissen en toeslagen).

Vanaf 2015 kent deze voorziening voornamelijk een onttrekking doordat medewerkers die onder het overgangsrecht vallen in het verslagjaar 55 jaar zijn geworden.

Jubileumvoorziening

De voorziening voor jubilea is, op grond van Richtlijn 271 van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, getroffen voor uitkeringen aan de medewerkers met een dienstverband van 12½, 25 en 40 jaar. Deze voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op de ingeschatte blijfkans, actuele salaris- en dienstverbandgegevens en de disconteringsvoet.

Voorziening pensioengratificatie

Deze voorziening is gevormd conform de CAO-bepaling dat op het moment dat de arbeidsovereenkomst eindigt ten gevolge van het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd de werknemer recht heeft op een gratificatie ten bedrage van de helft van het maandsalaris. Deze voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren gratificaties. De berekening is gebaseerd op de ingeschatte blijfkans, actuele salaris- en dienstverbandgegevens en de disconteringsvoet.

Voorziening eigen risico WGA

Op grond van Richtlijn 271 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is een voorziening gevormd voor het in de toekomst door te betalen loon in het kader van het dragen van het eigen risico voor de lasten voortvloeiende uit de Werkhervattingsregeling Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). De hoogte van deze voorziening betreft de contante waarde van de verwachte uitkering inclusief de verwachte instroom. Bij deze verwachte instroom wordt rekening gehouden met medewerkers die op peildatum langer dan 1,5 jaar ziek zijn. De reden hiervoor is dat de kans op doorstroming naar de WGA na 1,5 jaar ziekte groter zal zijn dan de kans op (geheel) herstel. Voor de verwachte uitkering wordt rekening gehouden met de hoogte van de uitkering en de verwachte (maximale) looptijd van de uitkering, aan de hand van herstelkansen.

De voorziening eigen risico WGA is zodoende gevormd voor de verwachte instroom in de WGA en de medewerkers die feitelijk in de WGA zijn opgenomen. De in 2017 verantwoorde dotaties en vrijvallen worden beïnvloed door de geleidelijke verschuiving van de verwachte instroom naar de feitelijke WGA-voorziening. Een medewerker wordt opgenomen in de voorziening eigen risico WGA als "verwachte instroom" vanaf 1,5 jaar ziekte, middels een dotatie aan deze voorziening. Op het moment dat de betreffende medewerker daadwerkelijk (in ieder geval na 2 jaar ziekte) in de WGA belandt (en wordt opgenomen in de WGA-voorziening), is sprake van een vrijval van het voorziene bedrag voor de verwachte instroom en een dotatie aan de feitelijke WGA-voorziening, op basis van de dan geldende uitgangspunten uit de UWV-beschikking. De WGA-voorziening (exclusief de verwachte instroom) kent in 2017 een dotatie van € 5,8 miljoen, een onttrekking van € 2,4 miljoen en een vrijval (onder andere door overgang naar de IVA) van € 1,1 miljoen.

Voorziening langdurig zieken

Op grond van Richtlijn 271 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving is een voorziening gevormd voor het in de toekomst door te betalen loon van langdurig zieke medewerkers in het kader van het dragen van het eigen risico. De hoogte van deze voorziening betreft een berekening van medewerkers die langer dan zes maanden aaneengesloten ziek zijn, met een maximum van twee jaar. Voor de verwachte toekomstige salarisbetalingen wordt rekening gehouden met de hoogte van het salaris, het percentage doorbetalingsverplichting en de herstelkans.

Voorziening personeelsclaims CAO

Deze voorziening heeft betrekking op verwachte claims van personeel naar aanleiding van rechten uit de CAO Gehandicaptenzorg. Zo was ultimo 2016 een voorziening gevormd van € 8,9 miljoen voor de nabetaling van niet uitgekeerde onregelmatigheidstoeslag (ORT) tijdens vakantie. Vanaf 2016 is in de CAO Gehandicaptenzorg opgenomen dat over opgenomen vakantie-uren het uurloon wordt verhoogd met een percentage op basis van de gemiddelde uitbetaalde ORT over de afgelopen zes maanden. In 2017 heeft over de periode 2012-2015 nabetalingen plaatsgevonden, onder gelijktijdige onttrekking van de voorziening. Ultimo 2017 is € 0,5 miljoen blijven staan als voorziening voor nog af te handelen betalingen en mogelijk nog te ontvangen claims in 2018.

Voorziening voor verlieslatende contracten

Op grond van Richtlijn 252 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (alinea 404) is een voorziening gevormd van € 1,1 miljoen (2016: € 4,2 miljoen) voor verlieslatende contracten.

Toelichting mutatie voorzieningen

De voorzieningen zijn ultimo 2017 onder andere lager door de onttrekking (€ 6,5 miljoen) en vrijval (€ 2,0 miljoen) van de voorziening voor nabetaling ORT. In 2017 is tevens het geschil met betrekking tot de grondexploitatie Noordwijk beslecht met projectontwikkelaar Heijmans. Er is geschikt voor € 5,5 miljoen, onder gelijktijdige onttrekking van de hiervoor gevormde voorziening ad. € 4,0 miljoen (en € 1,5 miljoen ten laste van het resultaat). Daarnaast wordt ultimo 2017 bij de jubileumvoorziening geen sociale lasten meer berekend over de voorziening voor 25- en 40-jarige jubileumuitkeringen. De Belastingdienst faciliteert namelijk ondernemers doordat deze jubileumuitkeringen onbelast mogen worden verstrekt. Over dit deel van de jubileumvoorziening hoeft zodoende geen sociale lasten meer te worden berekend (€ 0,6 miljoen). De voorziening Persoonlijk Budget Levensfase kent daarbij voornamelijk een onttrekking, aangezien in 2017 wederom een populatie medewerkers 55 jaar is geworden en de eenmalige 200 PBL-uren heeft ontvangen (€ 0,4 miljoen).

Tegenover deze lagere voorzieningen staat onder andere de gestegen voorziening eigen risico WGA (€ 3,0 miljoen), door een groter (verwacht) aantal medewerkers in de WGA. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn de disconteringspercentages ultimo 2016 en ultimo 2017 nagenoeg gelijk, waardoor verandering van de disconteringsvoet in 2017 slechts een heel gering effect heeft op de hoogte van de voorzieningen.

10. Langlopende schulden

	31 december 2017	31 december 2016
Schulden aan banken	228.386	212.186
Stand per 31 december	228.386	212.186

Verloopoverzicht langlopende schulden

	2017	2016
Stand per 1 januari	226.790	242.024
Bij: nieuwe leningen	46.815	5.105
Af: aflossingen	-29.923	-20.339
Stand per 31 december	243.682	226.790
Af: kortlopend deel langlopende schulden	-15.296	-14.604
Stand langlopende schulden per 31 december	228.386	212.186

Van het totaalbedrag aan nieuwe leningen in 2017 heeft € 45,0 miljoen betrekking op nieuwe leningen (2016: € 0) en € 1,8 miljoen (2016: € 5,1 miljoen) betrekking op renteherzieningen waarbij leningen worden afgesloten bij een andere financier.

Van het totaalbedrag aan aflossingen in 2017 heeft € 12,8 miljoen (2016: € 0) betrekking op vervroegde aflossing ter bestrijding van overliquiditeit, € 0,2 miljoen op vervroegde aflossing in verband met een geringe restschuld en de bijbehorende administratieve verplichtingen (2016: € 0), € 1,8 miljoen (2016: € 5,1 miljoen) op vervroegde aflossing in verband met renteherzieningen en € 15,1 miljoen (2016: € 15,2 miljoen) op reguliere aflossingen.

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moeten worden beschouwd

	31 december 2017	31 december 2016
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jaar); aflossingsverplichtingen	15.296	14.604
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jaar); balanspost	228.386	212.186
<i>Hiervan langlopend (> 5 jaar)</i>	<i>172.385</i>	<i>158.110</i>

In 2013 heeft de 's Heeren Loo Zorggroep de financieringsovereenkomst met een consortium van banken getekend. Deze financieringsovereenkomst is in 2016 verlengd. Hiermee heeft zij de toegang tot de kapitaalmarkt voor leningen met een looptijd tot 10 jaar voor de komende periode tot eind 2019 geborgd.

De doorlopende kredietfaciliteit bedraagt € 175 miljoen. Deze kredietfaciliteit is onderverdeeld in:

- € 160 miljoen als middellange lening
- € 15 miljoen werkkapitaal.

De 's Heeren Loo Zorggroep heeft € 75,3 miljoen (2016: € 45,3 miljoen) opgenomen van € 160 miljoen voorfinanciering. Dit bedrag bestaat uit € 75,0 miljoen (2016: € 30,0 miljoen) middellange lening en € 0,3 miljoen (2016: € 15,3 miljoen) kasgeldlening.

Het Ministerie van Veiligheid en Justitie heeft in 1998 een lening verstrekt. In 2013 is met het Ministerie van Veiligheid en Justitie overeengekomen dat deze lening in vijf jaarlijkse termijnen - te beginnen in 2013 - wordt afgelost en dat over de lening geen rente wordt betaald. In 2017 is deze lening afgelost.

Gestelde zekerheden

Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ)

Op 31 december 2017 heeft het WfZ voor € 152,0 miljoen (2016: € 163,8 miljoen) aan leningen van de 's Heeren Loo Zorggroep geborgd. De 's Heeren Loo Zorggroep heeft een hypotheek afgegeven aan het consortium van banken en het WfZ van € 682,5 miljoen (2016: € 682,5 miljoen).

Overigen

De 's Heeren Loo Zorggroep heeft aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie een positief/negatieve verklaring afgegeven voor een gedeelte van het terrein van Groot Emaus.

Een specificatie van de langlopende leningen naar kredietverschaffer is opgenomen in bijlage 5.

De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

11. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31 december 2017	31 december 2016
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	15.296	14.604
Schulden aan banken	334	15.334
Interest	2.437	2.886
Schulden aan leveranciers	3.291	20.387
Belastingen en premies sociale verzekeringen	19.299	17.454
Schulden ter zake van pensioenen	1.485	7.580
Overige schulden:		
• Salarissen en toeslagen	60.930	57.082
Overlopende passiva:		
• Nog te betalen kosten	30.308	16.218
• Vooruitontvangen opbrengsten	150	1
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	133.530	151.546

De kortlopende schulden zijn ultimo 2017 voornamelijk lager door de omzetting van een deel (€ 15,0 miljoen) van de voorfinancieringsfaciliteit naar middellange leningen. Daarnaast is, in verband met de overgang in 2018 naar het nieuwe financiële kernstelsel Unit4 Business World (UBW), besloten om schulden aan leveranciers zoveel als mogelijk af te wikkelen in 2017. Hierdoor zijn in 2017 alle goedgekeurde facturen betaalbaar gesteld, ook als deze facturen op grond van de betalingstermijn nog niet betaald hoefden te worden. Daarnaast is contact opgenomen met diverse leveranciers over de afwikkeling van oude openstaande facturen. Ultimo 2017 hebben deze acties echter nog niet geleid tot volledige uitstroom van middelen, aangezien betalingen ter waarde van € 14,9 miljoen nog op "betalingen onderweg" staan (onderdeel van het saldo "Nog te betalen kosten" ultimo 2017).

Financiële instrumenten

In de normale bedrijfsuitoefening maakt de 's Heeren Loo Zorggroep gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de organisatie blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze financiële instrumenten zijn in de balans opgenomen.

De 's Heeren Loo Zorggroep handelt, conform treasurystatuut, niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten.

De 's Heeren Loo Zorggroep beschikt sinds 2011 over een renteswap, nominaal € 25 miljoen, tegen een vaste rente van 2,68% met een looptijd tot 2 augustus 2021. De actuele waarde van de renteswap bedroeg per jaareinde circa € 2,0 miljoen negatief (2016: € 2,6 miljoen negatief). Deze negatieve waarde heeft geen gevolgen voor de renteswap en de financiële positie van de 's Heeren Loo Zorggroep. De looptijd van de langlopende lening van € 25 miljoen, waarvoor deze renteswap is gecontracteerd, is tot 1 augustus 2021. Bij deze langlopende lening is sprake van een variabele rente op basis van zes maands Euribor (per 1 februari en 1 augustus).

Kredietrisico

Betreffende de kredietrisico's kan worden opgemerkt, dat sprake is van spreiding van het kredietrisico, omdat een groot deel van alle zorggerelateerde baten worden gerealiseerd bij gecontracteerde zorgkantoren. De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen leningen. Bij deze leningen is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd (met inachtneming van contractueel vastgelegde renteherzieningsdata). De leningen worden in principe aangehouden tot het einde van de looptijd. Het beleid van de 's Heeren Loo Zorggroep is om zeer beperkt afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

	31 december 2017	31 december 2016
Kortlopend deel (< 1 jaar)	11.760	12.129
Langlopend deel (> 1 jaar < 5 jaar)	28.840	26.310
Langlopend deel (> 5 jaar)	23.764	18.687
Totale huurverplichtingen	64.364	57.126

In het langlopend deel (> 5 jaar) van de huurverplichtingen is een uiterste huurtermijn opgenomen tot en met maart 2036.

De leaseverplichtingen met betrekking tot auto's bedragen tot en met november 2024 € 2,9 miljoen (2016: € 2,1 miljoen). De stijging ten opzichte van 2016 wordt enerzijds veroorzaakt doordat in 2017 leasecontracten zijn afgelopen en hiervoor nieuwe leasecontracten zijn afgesloten en anderzijds doordat meer geleased wordt. Er zijn verschillende oude (eigendoms-)voertuigen verkocht en hiervoor in de plaats zijn leasecontracten afgesloten. Tegenover deze hogere leaseverplichting staat dat de totale leaseverplichting van lopende contracten jaarlijks afneemt door de kortere termijn tot de einddatum van de betreffende contracten.

Bij de ING bank zijn € 1,9 miljoen (2016: € 1,8 miljoen) aan garanties ten behoeve van derden afgegeven. Het beleid van de 's Heeren Loo Zorggroep is om terughoudend om te gaan met het verstrekken van bankgaranties, tenzij het onvermijdelijk is voor een effectieve bedrijfsvoering.

De obligoverplichting ten aanzien van het Waarborgfonds voor de Zorgsector bedraagt maximaal 3,0% (2016: 3,0%) van de boekwaarde van de door het Waarborgfonds geborgde leningen.

De 's Heeren Loo Zorggroep behoudt het recht op de vordering 'vakantietoeslag 1983' van € 3,0 miljoen op de NZa bij een liquidatie van de 's Heeren Loo Zorggroep.

1.2.6 Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2017

Bedragen x € 1.000

12. Opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	603.076	578.578
Opbrengsten Jeugdwet	69.276	59.306
Opbrengsten Wmo	12.661	11.104
Opbrengst persoonsgebonden budgetten	7.131	6.622
Eigen bijdragen van cliënten	3.718	3.820
Zorgprestaties tussen andere instellingen	2.779	2.748
Opbrengst declaratie zorgverzekeraars	408	345
Totaal opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning	699.049	662.523

De opbrengsten zorgprestaties en maatschappelijke ondersteuning zijn voornamelijk gestegen door:

- Hogere verantwoording opbrengst Normatieve huisvestingscomponent (NHC; productiegebonden normatieve vergoeding voor (vervangende) nieuwbouw en instandhouding) – van 70% in 2016 naar 85% in 2017 –, tegen relatief geringere afbouw opbrengsten uit het budget kapitaallasten (van 30% in 2016 naar 15% in 2017)
- Hogere verantwoording opbrengst Normatieve inventariscomponent (NIC; productiegebonden normatieve vergoeding voor investeringen in inventaris) – van 70% in 2016 naar 85% in 2017 –, tegen relatief geringere afbouw opbrengst uit het budget inventaris (van 30% in 2016 naar 15% in 2017)
- Prijsindexering van NZa-tarieven (+/+ 1,25%)
- Hogere productie en zorgzwaarte 2017 ten opzichte van 2016
- Stijging meerzorgopbrengsten, door prijsindexering (+/+ 1,25%), door meer situaties met meerzorg en door vergroot bewustzijn ten aanzien van meerzorgaanvragen-/budget
- Stijging opbrengsten sociaal domein (Jeugdwet en Wmo).

Specificatie wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Productie intramuraal	495.951	479.694
Productie modulair pakket thuis (MPT)	13.835	14.365
Productie Volledig Pakket Thuis (VPT)	7.269	5.537
Normatieve huisvestingscomponent (NHC)	62.683	50.187
Normatieve inventariscomponent (NIC)	11.917	9.683
Compensatieregeling vaste activa	2.237	2.237
Kapitaallasten en overige kosten	8.904	16.287
Subtotaal wettelijk budget boekjaar	602.796	577.990
Correcties voorgaande jaren	280	588
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten Wlz-zorg (exclusief subsidies)	603.076	578.578

13. Subsidies (exclusief Wmo en Jeugdwet)

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Subsidies Wlz/Zvw-zorg	1.495	1.286
Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS	2.811	2.778
Overige Rijkssubsidies	25	0
Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen	375	97
Subsidies vanwege Provincies en gemeenten (exclusief Wmo en Jeugdzorg)	90	144
Overige subsidies, waaronder loonkostensubsidies en EU-subsidies	642	1.056
Totaal subsidies	5.438	5.361

Onder de Subsidies Wlz/Zvw-zorg zijn de subsidieregelingen voor extramurale behandeling en 'overgang kapitaallasten 2015-2017' verantwoord. De subsidieregeling extramurale behandeling is ten opzichte van 2016 gestegen, daar waar de subsidieregeling kapitaallasten is gedaald (het invoertraject bedraagt 15% van het nacalculerbare kapitaallastenbudget voor 2017, in tegenstelling tot 30% in 2016). Onder de Rijkssubsidies vanwege het Ministerie van VWS zijn de subsidies Praktijkleren en Stagefonds voor de Zorg verantwoord en het Opleidingsfonds Zorg is verantwoord onder de Beschikbaarheidsbijdragen Opleidingen.

14. Overige bedrijfsopbrengsten

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Andere opbrengsten	837	1.446
Opbrengsten uit diensten en verrichtingen voor derden	12.007	9.561
Correcties exploitatieresultaat voorgaande jaren	-118	1.370
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	12.726	12.377

De overige bedrijfsopbrengsten zijn in 2017 voornamelijk hoger door de verkoop van de maatschap Geldersehout. In 2008 zijn Stichting Triade en 's Heeren Loo een samenwerkingsverband aangegaan voor het leveren van zorg- en hulpverlening. Eind 2011 is dit verband omgezet in de maatschap Geldersehout. Besloten is om de maatschap in 2017 op te heffen, het hierbij behorende vastgoed over te dragen aan Triade en de zorg volledig in handen te laten komen van Stichting Triade.

Tegenover deze hogere overige bedrijfsopbrengsten staan in 2017 ook lagere overige bedrijfsopbrengsten ten opzichte van 2016 doordat 2016 een vrijval van stelposten rondom energie (door plaatsing van slimme meters) kende, door de inzet van medewerkers en de verhuur van panden aan het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en doordat van zorgkantoor DSW een financieringsimpuls voor de ontwikkeling van de crisisopvang en de extreem zware zorg in 2017 was verkregen. Deze laatste was in 2016 administratief echter niet juist verantwoord, wat in 2017 aanvullend gecorrigeerd is (op "correcties exploitatieresultaat voorgaande jaren").

15. Personeelskosten

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Lonen en salarissen	352.908	331.149
Vergoedingen personeel niet in loondienst	22.563	19.734
Suppleties, gratificaties en uitkeringen	19.658	18.382
Subtotaal	395.129	369.265
Sociale lasten	55.583	54.898
Pensioenpremies	29.293	28.362
Andere personeelskosten	18.303	17.092
Totaal personeelskosten	498.308	469.617

De personeelskosten zijn in 2017 gestegen. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Betaling éénmalige schikking i.v.m. niet uitgekeerde ORT tijdens vakantie 2012-2015
- Structurele CAO-loonsverhoging van 1,3% in oktober 2017
- Éénmalige uitkering van 0,8% in december 2017 over het feitelijk verdiende salaris in 2017 (ten opzichte van 0,6% in januari 2016 over het feitelijk verdiende salaris in 2015)
- (Door hogere opbrengsten gerechtvaardigde) hogere personeelsformatie. Gemiddeld over 2017 is circa 440 fte meer (personeel in loondienst) ingezet dan in 2016. Kijkend naar de formatie in loondienst per einde verslagjaar is deze toegenomen met circa 490 fte (zie ook toelichting bij 'gemiddeld aantal personeelsleden (fte's)')
- Hogere inzet ingehuurd personeel (hoofdzakelijk zorggerelateerde inhuur). Gemiddeld over 2017 is circa 45 fte meer (personeel niet in loondienst) ingezet dan in 2016
- Gestegen verzuimpercentage en gestegen WIA/WGA-formatie. Hierdoor zijn ook de voorzieningen langdurig zieken en eigen risico WGA toegenomen
- Stijging van de sociale lasten en pensioenpremies door een gestegen grondslag hiervoor (door de stijging van de formatieve inzet).

Gemiddeld aantal personeelsleden (fte's)

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Personeel in loondienst	9.142,3	8.702,4
Personeel niet in loondienst	205,3	160,0
Totaal	9.347,6	8.862,4

Het gemiddeld aantal personeelsleden in loondienst is inclusief de uitbetaalde 0-uurcontracten gedurende het verslagjaar. Het aantal fte's personeel in loondienst (contractformatie) bedraagt per einde verslagjaar 9.067,3 (2016: 8.580,2). Het verschil ten opzichte van het gemiddeld aantal fte's gedurende 2017 van 9.142,3 (2016: 8.702,4) wordt veroorzaakt door het niet opnemen van de 0-uurcontracten per einde verslagjaar.

16. Afschrijvingen op vaste activa

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Nacalculerbare afschrijvingen	10.832	10.884
Overige afschrijvingen vaste activa	28.427	25.642
Extra afschrijvingen in verband met aanpassing afschrijvingsduur	4.679	3.665
Totaal afschrijvingen op vaste activa	43.938	40.191

Tegenover de nacalculerbare afschrijvingen zijn inkomsten opgenomen in het wettelijk budget voor aanvaardbare kosten. In 2017 kon door de gefaseerde invoering van de NHC nog maximaal 15% (2016: 30%) worden nagecalculeerd.

17. Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Bijzondere waardeverminderingen materiële vaste activa	4.347	12.058
Totaal bijzondere waardeverminderingen	4.347	12.058

De bijzondere waardeverminderingen van 2017 zijn als volgt opgebouwd:

- € 0,9 miljoen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot diverse te slopen panden
- € 0,5 miljoen bijzondere waardeverminderingen voor spookboekwaarden, leegstand en mogelijke boekverliezen bij verkoop van panden
- € 1,3 miljoen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot diverse verdichtingsprojecten onderhanden werk
- € 1,6 miljoen overige bijzondere waardeverminderingen op gebouwen.

18. Overige bedrijfskosten

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Voedingsmiddelen en andere hotelmatige kosten	41.809	39.292
Algemene kosten	28.950	28.500
Cliënt- en bewonersgebonden kosten	22.967	20.330
Onderhoud en energiekosten:	30.772	25.342
• Onderhoud	22.000	15.923
• Energiekosten gas	4.245	4.604
• Energiekosten stroom	2.171	2.582
• Energie transport en overig	2.356	2.233
Huur en leasing	15.530	14.767
Dotaties en vrijval voorzieningen	-7.548	13.922
Totaal overige bedrijfskosten	132.480	142.153

De overige bedrijfskosten zijn voornamelijk gedaald door de dotaties, onttrekkingen en vrijvallen ten aanzien van de voorzieningen. In 2016 was de voorziening nabetaling ORT gevormd van € 8,9 miljoen, die ultimo 2017 nog € 0,5 miljoen bedraagt. Dit betekende in 2016 een last in de overige bedrijfskosten, echter in 2017 een bate (de daadwerkelijk uitgekeerde ORT is namelijk geboekt in de personeelskosten). De voorziening pensioengraticatie was eveneens in 2016 gevormd, daar waar in 2017 enkel de mutatie wordt verantwoord. En de in 2015 gevormde voorziening voor het geschil met betrekking tot de grondexploitatie Noordwijk (onderdeel van "voorziening voor verlieslatende contracten") is in 2017 in zijn geheel onttrokken, aangezien in 2017 met projectontwikkelaar Heijmans is geschikt. In 2017 is echter de voorziening eigen risico WGA (inclusief verwachte instroom) harder gestegen dan in 2016. Per saldo wordt in de jaarrekening 2017 zodoende € 21,5 miljoen lagere lasten verantwoord dan in 2016 betrekking hebbende op de voorzieningen.

Hier tegenover staat dat de onderhoudskosten in 2017 (ten opzichte van 2016) gestegen zijn, doordat het totale bedrag van de schikking met projectontwikkelaar Heijmans ad. € 5,5 miljoen hierop verantwoord is (onder gelijktijdige onttrekking van de hiervoor gevormde voorziening ad. € 4,0 miljoen binnen de "dotaties en vrijvallen voorzieningen"). De hotelmatige kosten zijn eveneens gestegen, onder andere door herstelwerkzaamheden in verband met de brand in het Theehuis te Ermelo (november 2017). De cliënt- en bewonersgebonden kosten tot slot zijn hoofdzakelijk gestegen door zorgverlening die ondergebracht is bij collega-instellingen, gezinshuizen en zorgboerderijen.

19. Financiële baten en lasten

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Rentebaten	0	112
Rentelasten	-9.387	-8.966
Totaal financiële baten en lasten	-9.387	-8.854

De rentelasten zijn in 2017 hoger door de kosten voor het vervroegd aflossen van een lening van € 12,8 miljoen, ter bestrijding van overliquiditeit in 2017. De boeterente hiervoor betrof € 0,6 miljoen. Abstraherend van deze eenmalige boete zijn de rentelasten ten opzichte van 2016 gedaald. Dit komt doordat lagere rentepercentages overeen worden gekomen bij renteherzieningen en door (gedurende 2017) een lagere stand van de schulden aan banken (door aflossingen). De schuldrest ultimo 2017 is weliswaar hoger dan de schuldrest ultimo 2016, maar dat heeft in 2017 nog niet tot extra rentelasten geleid, aangezien van de € 45,0 miljoen aan nieuwe leningen in 2017 € 30,0 miljoen is opgenomen op 29 december 2017.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Het totale bezoldigingsoverzicht van de Raad van Bestuur is opgenomen in bijlage 7, de bezoldiging van de Raad van Toezicht in bijlage 8 en de bezoldiging van overige functionarissen die geen topfunctie vervullen in bijlage 9 bij deze jaarrekening.

Honoraria accountant

	Uitkomst 2017	Uitkomst 2016
Controle van de jaarrekening	186	166
Overige controlewerkzaamheden (w.o. Regeling AO/IC, nacalculatie en subsidies)	215	205
Fiscale advisering	3	1
Niet-controlediensten	0	0
Totaal honoraria accountant	404	372

Transacties met verbonden partijen

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan met niet-zakelijke grondslag.

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur van de 's Heeren Loo Zorggroep heeft de jaarrekening 2017 opgemaakt en vastgesteld in de vergadering van 7 mei 2018.

De Raad van Toezicht van de 's Heeren Loo Zorggroep heeft de jaarrekening 2017 goedgekeurd in de vergadering van 16 mei 2018.

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de resultatenrekening.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben na balansdatum geen gebeurtenissen van belang plaatsgevonden, die van invloed zijn op deze jaarrekening.

1.3 Overige gegevens

1.3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht en de raad van bestuur van Stichting 's Heeren Loo Zorggroep

Verklaring over de in de jaarverslaggeving opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting 's Heeren Loo Zorggroep te Amersfoort gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarverslaggeving opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting 's Heeren Loo Zorggroep op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi (RvW).

De jaarrekening bestaat uit:

- de enkelvoudige en geconsolideerde balans per 31 december 2017;
- de enkelvoudige en geconsolideerde resultatenrekening over 2017;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting 's Heeren Loo Zorggroep zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Geen controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van de klassenindeling bezoldigingsmaximum 2015/2014

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2017 hebben wij het bezoldigingsmaximum WNT 2015/2014 zoals bepaald en verantwoord door de zorginstelling als uitgangspunt gehanteerd voor onze controle en hebben wij geen werkzaamheden verricht op de totstandkoming van dit bezoldigingsmaximum 2015/2014.

Verklaring over de in de jaarverslaggeving opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarverslaggeving andere informatie, die bestaat uit:

- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de RvW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de RvW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de overige gegevens, in overeenstemming met de RvW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de RvW. In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de zorginstelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de zorginstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de zorginstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de zorginstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk

- verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de zorginstelling;
 - het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
 - het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de zorginstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een zorginstelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
 - het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
 - het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 24 mei 2018

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.J. van Bennekom RA

Hoofdstuk 2

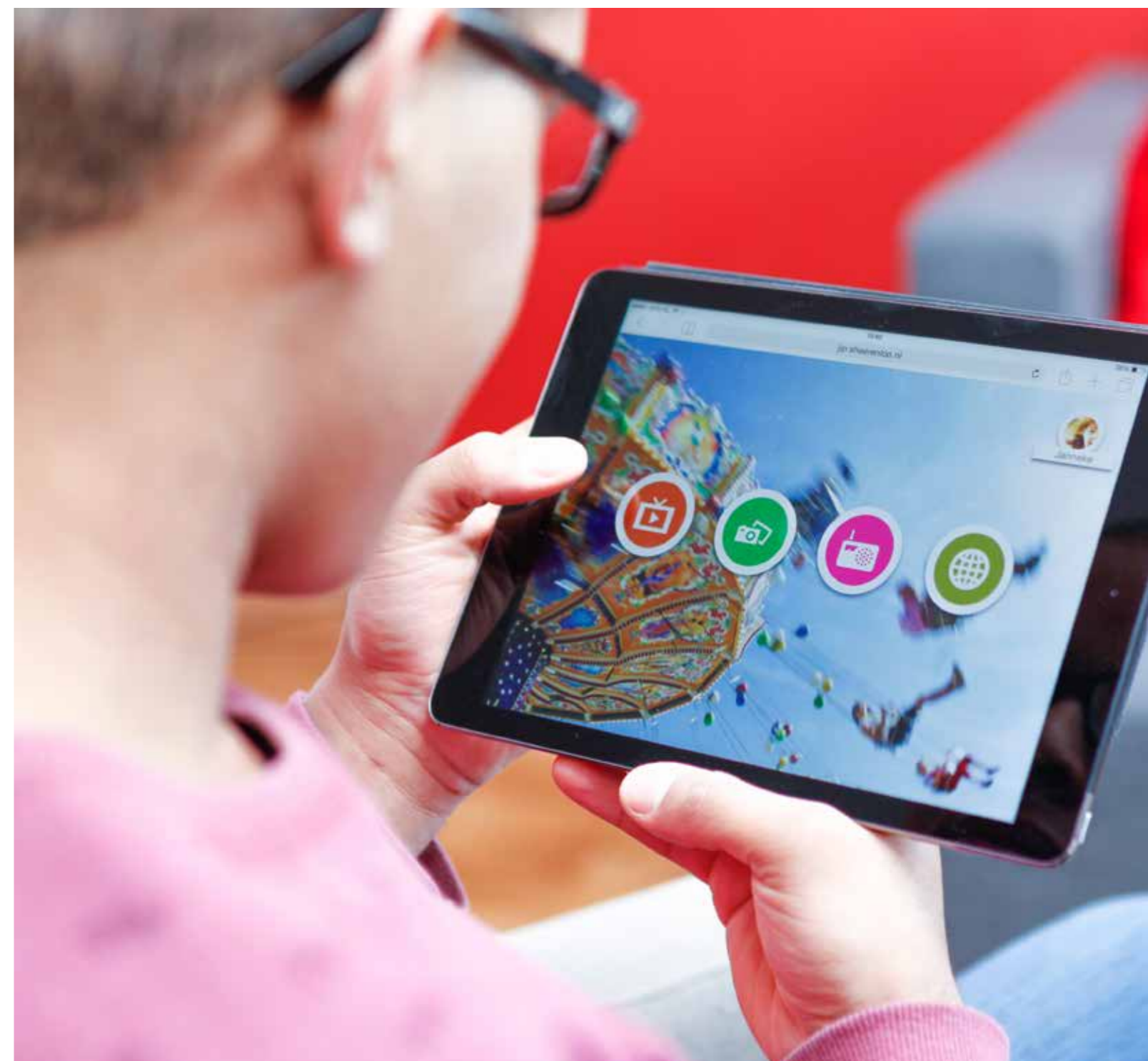
Bijlagen bij de jaarrekening

Bijlagen bij de jaarrekening

1. Verloopoverzicht immateriële vaste activa

Bedragen x € 1.000

	Kosten van ontwikkeling	Totaal
Stand per 1 januari 2017		
Aanschafwaarde		
Af: Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen		
Boekwaarde per 1 januari 2017	0	0
Correcties voorgaande jaren		
Bij: Investeringen		
Af: Afschrijvingen		
Mutaties boekjaar		
Bij: Investeringen	883	883
Af: Afschrijvingen	65	65
<i>Af: Bijzondere waardevermindering</i>		
Aanschafwaarde		
Af: Afschrijvingen		
<i>Af: Terugname geheel afgeschreven activa</i>		
Aanschafwaarde		
Af: Afschrijvingen		
<i>Af: Desinvesteringen</i>		
Aanschafwaarde		
Af: Afschrijvingen		
Mutaties in de boekwaarde	818	818
Stand per 31 december 2017		
Aanschafwaarde	883	883
Af: Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	65	65
Boekwaarde per 31 december 2017	818	818
<i>Afschrijvingspercentages</i>	20%	

2. Verloopoverzicht materiële vaste activa

Bedragen x € 1.000

	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen		Vaste bedrijfsmid- delen in uitvoering	Totaal
Stand per 1 januari 2017						
Aanschafwaarde	561.834	64.549	107.945		20.014	754.342
Af: Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	267.667	25.497	49.627			342.791
Boekwaarde per 1 januari 2017	294.167	39.052	58.318		20.014	411.551
Correcties voorgaande jaren						
Bij: Investerings	138		296			434
Af: Afschrijvingen	8		90			98
Mutaties boekjaar						
Bij: Investerings	39.303	11.122	14.893		46.708	112.026
Af: Afschrijvingen	20.654	3.229	12.448			36.331
Af: Extra afschrijvingen i.v.m. aanpassing afschrijvingsduur	5.957					5.957
<i>Af: Bijzondere waardevermindering</i>						
<i>Aanschafwaarde</i>						
Bijzondere waardevermindering 2017 voorzover nog niet geëffectueerd	1.309					1.309
Af: Afschrijvingen			817			817
<i>Af: Terugname geheel afgeschreven activa</i>						
Aanschafwaarde	11.035	2.356	17.569			30.960
Af: Afschrijvingen	11.035	2.356	17.569			30.960
<i>Af: Desinvesteringen</i>						
Aanschafwaarde	7.127	1.172	1.155		50.425	59.879
Af: Afschrijvingen	1.615	336	705			2.656
Mutaties in de boekwaarde	6.001	7.057	1.384		-3.717	10.725
Stand per 31 december 2017						
Aanschafwaarde	583.113	72.143	104.410		16.297	775.963
Af: Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	282.945	26.034	44.708			353.687
Boekwaarde per 31 december 2017	300.168	46.109	59.702		16.297	422.276
<i>Afschrijvingspercentages</i>	0% - 10%	5% - 20%	10% - 20%		0%	

3. Verloopoverzicht financiële vaste activa

Bedragen x € 1.000

	Vordering op grond van compensatie-regeling	Lening u/g	Totaal
Stand per 1 januari 2017			
(Aanschaf)waarde	12.248	838	13.086
Af: Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	10.207		10.207
Af: Cumulatieve aflossing verstrekte leningen		107	107
Boekwaarde per 1 januari 2017	2.041	731	2.772
Correcties voorgaande jaren			
Bij: Investerings			
Af: Afschrijvingen			
Mutaties boekjaar			
Bij: Investerings			
Af: Afschrijvingen	2.041		2.041
<i>Bij: Verstrekte lening</i>			
(Aanschaf)waarde			
Af: Aflossing verstrekte lening		389	389
<i>Af: Bijzondere waardevermindering</i>			
Aanschafwaarde			
Af: Afschrijvingen			
<i>Af: Terugname geheel afgeschreven activa</i>			
Aanschafwaarde			
Af: Afschrijvingen			
<i>Af: Desinvesteringen</i>			
Aanschafwaarde			
Af: Afschrijvingen			
Mutaties in de boekwaarde	-2.041	-389	-2.430
Stand per 31 december 2017			
(Aanschaf)waarde	12.248	838	13.086
Af: Cumulatieve waardeverminderingen en afschrijvingen	12.248		12.248
Af: Cumulatieve aflossing verstrekte leningen		496	496
Boekwaarde per 31 december 2017	0	342	342
<i>Afschrijvingspercentages</i>	16,7%		

4. Projecten in uitvoering en mutaties in het boekjaar

Bedragen x € 1.000

Projectgegevens	Omschrijving	Naam erkenning	Investerings					Jaar van oplevering	
			t/m 2016	2017	t/m 2017				
					Gereed	Bijzondere waardevermindering	Onderhanden		
	Sloop Mandarijnlaan	Willem van den Bergh	-361					-361	2017/2018
	Sloop Tuinlaan 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15 tot en met 19 en Parklaan 2 tot en met 6	Het Westerhonk	-458					-458	2017/2018
	Structuurplan	Noorderhaven	522	-522					2017
	Nieuwbouw woningen, kantoren en Advisium	Het Westerhonk	1.418	7.761	8.458			721	2017/2018
	Terreinbekabeling	Schuylenburg	1.716	728	2.444				2017/2018
	Nieuwbouw 34 plaatsen	Lozenoord	4.392	-270	4.085			37	2018
	Nieuwbouw 38 plaatsen VIC/IC	Boldershof	216	4.410	4.435			191	2018
	Nieuwbouw Hulst en Wingerd	Schuylenburg	745	3.990	3.528			1.207	2017/2018
	Nieuwbouw Lobsteinlaan	Schuylenburg	110	2.445	2.445			110	2018
	Waterhuishouding terrein	Schuylenburg	656	68	724				2017
	Infra Peppel	Schuylenburg		759	759				2017
	Renovatie woningen Ter Laan	Bedum	498	1.413	485			1.426	2017/2018
	Renovatie pianolaan 3-5	Willem van den Bergh	656	21	677				2017
	Renovatie Peppel	Schuylenburg	2.371	285	2.649			7	2017/2018
	Renovatie Eksternest	Boldershof	86	1.355	1.440			1	2017/2018
	Grondexploitatie Noordwijk	Willem van den Bergh	464	-464					2017
	Grondexploitatie Noorderhaven	Noorderhaven	-167	-491				-658	2018
	Diverse projecten instandhoudingen	Diverse erkenningen		6.894	6.894				2017
	Diverse projecten < € 0,1 miljoen	Diverse erkenningen	4.152	5.063	3.975			5.240	2017/2018
	Diverse renovatieprojecten < € 0,1 miljoen	Diverse erkenningen	2.998	13.263	7.427			8.834	2017/2018
			20.014	46.708	50.425			0	16.297

Specificatie van in het boekjaar gereedgekomen projecten

Projectgegevens			
Omschrijving	Naam erkenning	Datum	Totaal
Nieuwbouw woningen, kantoren en Advisium	Het Westerhonk	31-12-17	8.458
Terreinbekabeling	Schuylenburg	31-12-17	2.444
Nieuwbouw 34 plaatsen	Lozenoord	15-11-17	4.085
Nieuwbouw 38 plaatsen VIC/IC	Boldershof	31-12-17	4.435
Nieuwbouw Hulst en Wingerd	Schuylenburg	31-12-17	3.528
Nieuwbouw Lobsteinlaan	Schuylenburg	31-12-17	2.445
Waterhuishouding terrein	Schuylenburg	23-12-17	724
Infra Peppel	Schuylenburg	24-12-17	759
Renovatie woningen Ter Laan	Bedum	31-12-17	485
Renovatie pianolaan 3-5	Willem van den Bergh	31-12-17	677
Renovatie Peppel	Schuylenburg	31-12-17	2.649
Renovatie eksternest	Boldershof	31-12-17	1.440
Diverse projecten instandhoudingen	Diverse erkenningen	31-12-17	6.894
Diverse projecten < € 0,1 miljoen	Diverse erkenningen	31-12-17	3.975
Diverse renovatieprojecten < € 0,1 miljoen	Diverse erkenningen	31-12-17	7.427

5. Overzicht leningen

Bedragen x € 1.000

Geldgever, leningnummer	Jaar van storting	Rente	Leningbedrag	Looptijd	Schuldrest 31 december 2016	Nieuwe leningen 2017	Afgelost in 2017	Schuldrest 31 december 2017	Resterende looptijd	Af te lossen in 2018	Schuldrest 31 december 2022	Gestelde zekerheid
Schulden aan banken												
ING												
110	2011	4,45	16.000	30	13.333		13.333					Geen
111	2011	4,52	25.000	30	20.833		833	20.000	24	833	15.833	Geen
121	2013	4,92	4.000	15	3.480		160	3.320	11	160	2.520	Geen
126	2015	3,00	6.000	14	5.600		200	5.400	12	200	4.400	Geen
133	2017	2,80	5.000	10		5.000	167	4.833	9	167	4.000	Geen
136	2017	2,51	10.000	10		10.000		10.000	10	400	8.000	Geen
Totaal ING			66.000		43.246	15.000	14.693	43.553		1.760	34.753	
SNS												
55	1998	4,75	969	40	533		24	509	21	24	388	Rijksgarantie
Nederlandse Waterschapsbank												
66	2005	1,25	12.000	40	8.700		300	8.400	28	300	6.900	WfZ 1391
80	1997	4,22	1.566	23	272		272					Provincie Gelderland
94	2007	4,43	6.000	20	3.150		300	2.850	10	300	1.350	WfZ 2109
95	2007	4,44	4.000	40	3.050		100	2.950	30	100	2.450	WfZ 2088
99	2008	3,00	8.265	29	5.985		285	5.700	20	285	4.275	WfZ 2439
100	2008	1,20	3.000	10	600		300	300	1	300		WfZ 2438
117	2012	2,79	9.529	21	7.714		454	7.260	16	454	4.992	WfZ 680
123	2014	2,27	4.734	32	4.438		148	4.290	29	148	3.550	WfZ 2111
127	2015	0,83	5.388	19	5.105		284	4.821	17	284	3.403	WfZ 682
Totaal Nederlandse Waterschapsbank			54.482		39.014	0	2.443	36.571		2.171	26.920	
Rabobank												
40	1996	4,66	11.345	40	5.672		284	5.388	19	284	3.971	WfZ 694
58	1997	4,69	3.630	40	1.906		1.906					WfZ 704
98	2008	2,11	15.000	20	9.000		750	8.250	11	750	4.500	WfZ 2385
Totaal Rabobank			29.975		16.578	0	2.940	13.638		1.034	8.471	
Bank Nederlandse Gemeenten												
43	1996	2,75	4.470	25	894		179	715	4	179		WfZ 695
44	1997	3,02	4.169	20	209		209					WfZ 696
45	1997	2,14	3.687	25	885		147	738	5	147		WfZ 697
46	1998	3,26	7.487	22	1.702		340	1.362	4	340		WfZ 698
50	2002	3,90	10.000	35	6.000		286	5.714	20	286	4.286	WfZ 687
54	2003	4,46	7.100	25	3.408		284	3.124	11	284	1.704	WfZ 688
63	2003	2,96	3.400	30	1.927		113	1.814	16	113	1.247	WfZ 681

Geldgever, leningnummer	Jaar van storting	Rente	Leningbedrag	Looptijd	Schuldrest 31 december 2016	Nieuwe leningen 2017	Afgelost in 2017	Schuldrest 31 december 2017	Resterende looptijd	Af te lossen in 2018	Schuldrest 31 december 2022	Gestelde zekerheid
86	1998	5,10	2.023	26	611		78	533	8	78	194	Rijksgarantie
102	2009	2,94	7.000	20	4.550		350	4.200	12	350	2.450	WfZ 2546
103	2010	4,33	25.000	25	19.000		1.000	18.000	18	1.000	13.000	WfZ 2645
104	2010	2,66	10.000	10	4.000		1.000	3.000	3	1.000		WfZ 2647
105	2010	3,45	10.000	20	7.000		500	6.500	13	500	4.000	WfZ 2646
106	2010	3,85	2.212	26	1.702		85	1.617	19	85	1.191	WfZ 702
109	2011	4,74	25.000	35	21.071		714	20.357	29	714	16.785	WfZ 2895
112	2011	3,39	7.109	35	6.093		203	5.890	29	203	4.875	WfZ 2110
113	2011	3,91	2.950	26	2.382		114	2.268	20	114	1.702	WfZ 703
114	2012	3,62	3.501	20	2.801		175	2.626	15	175	1.751	WfZ 693
115	2012	2,87	3.850	11	2.188		350	1.838	6	350	88	WfZ 686
116	2012	3,26	6.000	15	4.400		400	4.000	10	400	2.000	WfZ 1933
118	2013	3,08	2.234	24	1.885		93	1.792	20	93	1.326	WfZ 705
119	2013	4,92	4.000	15	3.480		160	3.320	11	160	2.520	Geen
122	2014	2,22	5.625	30	4.750		438	4.312	27	438	2.125	WfZ 1062
124	2015	3,00	6.000	14	5.600		200	5.400	12	200	4.400	Geen
128	2015	0,40	1.177	5	942		235	707	3	235		WfZ 814
129	2015	0,53	4.200	8	3.675		525	3.150	6	525	525	WfZ 855
130	2016	0,96	5.105	18	5.105		284	4.821	17	284	3.403	WfZ 683
131	2017	2,80	5.000	10		5.000	167	4.833	9	167	4.000	Geen
134	2017	1,35	1.815	20		1.815		1.815	20	90	1.361	WfZ 704
135	2017	2,51	10.000	10		10.000		10.000	10	400	8.000	Geen
Totaal Bank Nederlandse Gemeenten			190.114		116.260	16.815	8.629	124.446		8.910	82.933	
ABN AMRO												
61	2003	4,32	8.000	17	1.882		471	1.411	3	471		WfZ 676
120	2013	4,92	4.000	15	3.480		160	3.320	11	160	2.520	Geen
125	2015	3,00	6.000	14	5.600		200	5.400	12	200	4.400	Geen
132	2017	2,80	5.000	10		5.000	166	4.834	9	166	4.000	Geen
137	2017	2,51	10.000	10		10.000		10.000	10	400	8.000	Geen
Totaal ABN AMRO			33.000		10.962	15.000	997	24.965		1.397	18.920	
Totaal schulden aan banken			374.540		226.593	46.815	29.726	243.682		15.296	172.385	
Ministerie van Veiligheid en Justitie												
1	1998		1.178	19	197		197					
Totaal leningen (langlopende schulden)			375.718		226.790	46.815	29.923	243.682		15.296	172.385	

Vervolg 5. Leningen

Bedragen x € 1.000

Recapitulatie geldleningen					
Geldgever	Lening- bedrag	Schuldrest 31 december 2017	Schuldrest 31 december 2022	Afgelost in 2017	Af te lossen in 2018
ING	0	0	0	0	0
Rabobank	29.975	13.638	8.471	2.940	1.034
Nederlandse Waterschapsbank	52.916	36.571	26.920	2.171	2.171
Bank Nederlandse Gemeenten	163.091	100.360	63.819	8.024	7.905
ABN AMRO	8.000	1.411	0	471	471
Totaal leningen onder WfZ-borging	253.982	151.980	99.210	13.606	11.581
ING	66.000	43.553	34.753	14.693	1.760
Nederlandse Waterschapsbank	1.566	0	0	272	0
Bank Nederlandse Gemeenten	27.023	24.086	19.114	605	1.005
SNS Bank	969	509	388	24	24
ABN AMRO	25.000	23.554	18.920	526	926
Totaal overige leningen	120.558	91.702	73.175	16.120	3.715
Totaal schulden aan banken	374.540	243.682	172.385	29.726	15.296
Totaal Ministerie van Veiligheid en Justitie	1.178	0	0	197	0
Totaal leningen (langlopende schulden)	375.718	243.682	172.385	29.923	15.296

6. Verkorte versie jaarrekening 's Heeren Loo Onderwijs

(Na verwerking van resultaatbestemming)

Bedragen x € 1.000

Balans

	31 december 2017	31 december 2016
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	171	112
Inventaris en apparatuur	280	296
Leermiddelen	8	15
Overige materiële vaste activa	23	119
	482	542
Financiële vaste activa	0	0
Vlottende activa		
Vorderingen		
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	476	391
Overige vorderingen	746	785
Overlopende activa	82	42
	1.304	1.218
Liquide middelen	1.532	115
Totaal activa	3.318	1.875
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	869	541
Bestemmingsreserve (publiek)	690	0
Bestemmingsreserve (privaat)	10	0
	1.569	541
Voorzieningen		
Voorziening groot onderhoud	439	430
Overige voorzieningen	265	147
	704	577
Langlopende schulden		
Overige langlopende schulden	0	0
	0	0
Kortlopende schulden		
Schulden aan leveranciers	233	156
Belastingen en premies sociale verzekeringen	330	239
Schulden ter zake van pensioenen	95	59
Overige kortlopende schulden	110	88
Overlopende passiva	277	215
	1.045	757
Totaal passiva	3.318	1.875

Resultatenrekening

	2017	2016
Baten		
(Rijks)bijdragen Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	9.396	6.928
Overige overheidsbijdragen	222	139
Overige baten	1.384	848
	11.002	7.915
Lasten		
Personele lasten	8.653	7.130
Afschrijvingen	108	97
Huisvestingslasten	427	310
Overige lasten	789	572
	9.977	8.109
Financiële baten en lasten	-7	-3
Resultaat boekjaar	1.018	-197

Het resultaat is verwerkt in het eigen vermogen.

7. WNT-verantwoording 2017: bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor 's Heeren Loo is € 181.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Naam topfunctionaris	J. Fidder	K. Erends		P.J. Vergroesen
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Bestuur	Lid Raad van Bestuur		Lid Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31-12		1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0		1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee		Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja		Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	217.505	210.492		169.802
Beloningen betaalbaar op termijn	11.226	11.227		11.114
Subtotaal	228.731	221.719		180.916
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000		181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.
Totaal bezoldiging 2017	228.731	221.719		180.916
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	De bezoldiging vloeit voort uit schriftelijk overeengekomen afspraken conform WNT1 vóór inwerkingtreding van de sectorale regeling Zorg en Jeugdhulp WNT 2. Het overgangsrecht is ingegaan op 1 januari 2016.	De bezoldiging vloeit voort uit schriftelijk overeengekomen afspraken vóór inwerkingtreding van de WNT. Het overgangsrecht is ingegaan op 1 januari 2013.		N.v.t.
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/3 - 31/12	1/1 - 31/12		1/4 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0		1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	172.366	211.958		119.031
Beloningen betaalbaar op termijn	9.116	10.936		8.130
Totaal bezoldiging 2016	181.482	222.894		127.161
Totaalscore 2017	13 punten			
Bezoldigingsklasse	V			

8. WNT-verantwoording 2017: bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor 's Heeren Loo is € 181.000. De maximale bezoldiging voor de voorzitter Raad van Toezicht is € 27.150 (15%) en voor de leden Raad van Toezicht € 18.100 (10%).

Bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

Naam topfunctionaris	ing. R.A. Adolfsen MBA	drs. J.M. Bleichrodt	ir. J.W. Buysen		drs. M.J.Th. Martens	prof. drs. M.H. Meijerink	prof. dr. J.H.M. Schonk	mr. S.F. Tiems	prof. dr. C. Wagner
Functiegegevens	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht		Lid Raad van Toezicht	Voorzitter Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht	Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12		1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/3	1/1 - 31/12	1/5 - 31/12
Bezoldiging									
Bezoldiging	18.100	18.100	18.100		0	27.150	4.463	18.100	12.067
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.100	18.100	18.100		18.100	27.150	4.463	18.100	12.149
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging 2017	18.100	18.100	18.100		0	27.150	4.463	18.100	12.067
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016									
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12		1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/12 - 31/12	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	17.900	17.900	17.900		0	26.850	17.900	1.492	
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0		0	0	0	0	
Totaal bezoldiging 2016	17.900	17.900	17.900		0	26.850	17.900	1.492	
Totaalscore 2017	13 punten								
Bezoldigingsklasse	V								

9. WNT-verantwoording 2017: bezoldiging niet-topfunctionarissen

Bedragen x € 1

Het drempelbedrag bezoldiging in 2017 voor 's Heeren Loo is € 181.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bezoldiging niet-topfunctionarissen met dienstbetrekking

Functie niet-topfunctionaris	Regiodirecteur
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,22
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	47.756
Beloningen betaalbaar op termijn	2.448
Totaal bezoldiging 2017	50.204
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging	40.218
verplichte motivering	
Gegevens 2016	
Functie(s) in 2016	Regiodirecteur
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/4 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	0,17
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	21.707
Beloningen betaalbaar op termijn	1.321
Totaal bezoldiging 2016	23.028

Colofon

Redactie

's Heeren Loo

Coördinatie

Afdeling Financiën & Control

Eindredactie

Afdeling Financiën & Control en Afdeling Marketing & Communicatie

Vormgeving

|DOKS| ontwerpburo, Arnhem

Fotografie

Daniël van de Wetering en Remco Koenderman

Wij hebben geprobeerd alle rechthebbende fotografen te contacten, indien u niet genoemd wordt, horen wij dat uiteraard graag.

Druk

EPC, Nieuwegein

Redactieadres

Afdeling Financiën & Control
Postbus 647, 3800 AP Amersfoort
T. 088 037 11 00

E-mail

jaarrekening@sheerenloo.nl

's Heeren Loo

www.sheerenloo.nl